

دیدگاه

جذب مخاطب به موزه‌ها

موزه‌ها بدون مخاطب مانند سالن‌های خالی، بی‌روح و بدون هدف هستند و گرچه تفاوت‌های بسیاری در موضوع، مقیاس، کیفیت و عملکرد موزه‌های مختلف وجود دارد، ولی جلب نظر مخاطبان و برآورده‌ساختن نیازها و خواسته‌های آنان، ارتقای کیفیت برقراری ارتباط مخاطبان با موزه، نحوه نمایش، فنون ارائه و معرفی فضاها جزو دغدغه‌های اصلی مدیران موزه‌ها و از ضروریات این حرفه است. لذا دست‌اندرکاران موزه‌ها برای مخاطبان و بازدیدکنندگان خود اهمیت زیادی قائل بوده و تلاش برای ارائه خدمات باکیفیت برای ایشان را وظیفه خود می‌دانند.

موزه‌ها برای بازدیدکنندگان خود، شأن بسیاری قائل هستند و بر این اساس نسبت به ارتقای شرایط موجود در موزه و کیفیت خدمات ارائه‌شده به بازدیدکنندگان تلاش می‌کنند. بهینه‌سازی شرایط نامناسب و نواقص موجود در موزه‌ها، ضمن ارتقای کیفیت تجربه بازدید برای مخاطبان، موجب رونق موزه‌ها نیز می‌شود، از این‌رو در عصر حاضر، اکثر موزه‌ها برای شناسایی و جذب بیشترین تعداد ممکن مخاطبان و خدمات‌رسانی هرچه بهتر به آنان تلاش و رقابت می‌کنند.

در موزه‌های مخاطب‌محور ضمن توجه به فیزیک آثار موزه‌ای و نمایش آنها به بهترین وجه، بخش عمده تمرکز موزه و موزه‌داران آن، صرف ایجاد فضایی مناسب برای گذراندن زمان در موزه توسط مخاطبان می‌شود، در واقع این دسته از موزه‌ها تمرکز خود را کمتر معطوف آثار کرده و بیشتر به این مسئله توجه می‌کنند که مخاطبانشان از بازدید خود در موزه رضایت داشته باشند، در واقع تعامل بین عوامل درونی و بیرونی در سه فضای شخصی، اجتماعی و محیطی منجر به ایجاد تجربه بازدید خوب برای مخاطب موزه می‌شود.

جای تردید نیست که حیات و دوام یک موزه و مخاطبان و بازدیدکنندگان آن وابسته است و برای حفظ موفقیت و محبوبیت خود، باید در شناخت و خدمات‌رسانی به مخاطبان خود به طرز روزافزونی بهتر عمل کنند.

ارائه راهبردها و سیاست‌های پیشنهادی برای جذب مخاطب در یک موزه، نیازمند شناسایی مسایل، مشکلات، کمبودها، ظرفیت‌ها، نقاط قوت و ضعف درونی و بیرونی آن مکان است. با بررسی تمامی این عوامل و تقویت نقاط قوت و از بین بردن نقاط ضعف موجود در موزه‌ها، می‌توان امکان رشد و جذب مخاطب را افزایش و انتظاراتشان را برآورده ساخت، جذب مخاطب به این معناست که موزه‌ها برای طیف گسترده‌تری از مردم این فرصت را فراهم آورند که دانش و درک خود را از موزه ارتقا دهند.

برای ایجاد رضایتمندی در مخاطبان و جذب ایشان به محیط‌های موزه‌ای لازم است فضا و شرایط موزه‌ها بهینه‌سازی شود. عوامل تاثیرگذاری شامل موزه، درگیرکردن مخاطب، آموزش و یادگیری در این امر دخیل بوده و می‌توان با برانگیختن انگیزه‌های مرتبط با هویت در بازدیدکنندگان برای حضور در موزه‌ها و کاهش هزینه بازدید از موزه در مقابل ارزش تجربه بازدید ایشان، باعث ایجاد احساسات مثبت و تعاملی مابین موزه و مخاطب شد.

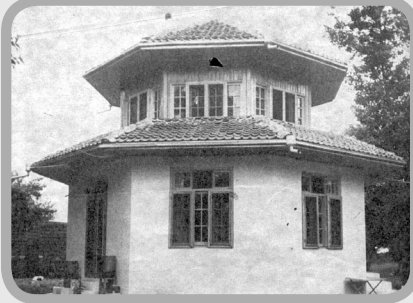
همچنین علاقه به بازدید از موزه ارتباط مستقیمی با خستگی مخاطب دارد که برای جلوگیری از این خستگی ذهنی و جسمی لازم است در نحوه چیدمان، ارائه اطلاعات، منابع استراحت، سیرکولاسیون، جلوگیری از استرس و... در آن‌ها دقت لازم انجام شود. درگیرکردن مخاطب در فعالیت و برنامه‌های موزه و تلاش در انجام امور آموزشی برای ایشان با توجه به رفیتهای هر موزه و وجود راهنمایان متخصص و کارکنان متعهد، بااخلاق و آگاه با تخصص‌های متناسب با موضوع موزه، بی‌شک می‌تواند تاثیر بسزایی در ایجاد تجربه لذت‌بخش بازدید برای مخاطبان داشته باشد. برای این منظور کتابی با عنوان «جذب مخاطب به موزه‌ها» نوشته‌ام که در این کتاب ضمن معرفی مفهوم مخاطب و انواع آن، به ارائه راهکارهایی درخصوص جذب مخاطب، رفع نواقص موزه و ایجاد تعامل بین موزه و بازدیدکنندگان پرداخته شده است.

خانه «جلال آل احمد»

موزه مردم‌شناسی

می‌شود

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گیلان با بیان اینکه خانه «جلال آل احمد» موزه مردم‌شناسی می‌شود، گفت: این حرکت می‌تواند منجر به جذب گردشگران علاقه‌مند به فرهنگ و ادبیات شود. ولی جهانی به تشریح تأثیرات «جلال آل احمد» بر فرهنگ و ادبیات منطقه تالش پرداخت و بیان کرد: با احیای منزل «جلال آل احمد» در ساحل آلالان اسالم و تبدیل آن به موزه مردم‌شناسی، می‌توان گام‌های مؤثری در راستای توسعه گردشگری فرهنگی و ادبی تالش برداشت. وی از برپایی همایش‌های سالانه علمی و فرهنگی با محوریت «جلال آل احمد» در تالش خبر داد و اضافه کرد: برگزاری همایش‌های سالانه علمی و فرهنگی در این زمینه ضمن حضور علاقه‌مندان ادبی کشور در شهرستان تالش، می‌تواند فرصت مناسبی برای تحلیل و معرفی بیشتر نقش «جلال آل احمد» در پیشرفت فرهنگ تالش باشد. به گفته جهانی، برپایی این همایش می‌تواند به تمرکز بر آثار و تأثیرات ادبی «جلال آل احمد»، باعث ارتقاء آگاهی عمومی درخصوص ارزش‌های فرهنگی منطقه شود. وی تصریح کرد: تبدیل خانه «جلال آل احمد» به موزه مردم‌شناسی می‌تواند به‌عنوان یک جاذبه انسان‌ساز، در کنار جاذبه‌های تاریخی و طبیعی منطقه، به توسعه گردشگری فرهنگی و ادبی کمک کند.

عبور از ۷ شهر رؤیایی در اردبیل افسانه‌ای

و پل‌های مربوط به هزاره اول قبل از میلاد است.

پارس آباد

شهرستان «پارس‌آباد» در ۲۲۵ کیلومتری اردبیل قرار دارد. دشت مغان، مستعدترین خاک و مطلوب‌ترین شرایط را برای زراعت و دامپروری و باغداری در این منطقه پدید آورده است.

جاذبه‌های گردشگری و آثار تاریخی «پارس‌آباد» شامل دریاچه شهرک کشت و صنعت مغان، باغات میوه و کشتزارهای گندم، رود مرزی ارس، قلعه اولتان، سد میل مغان، تپه نادری، پل خداآفرین و شکارگاه‌های زیبای مغان است.

گرمی

شهرستان «گرمی» در ۱۲۲ کیلومتری مرکز استان اردبیل، تابستان‌ها هوای گرم و در زمستان، هوای مطبوع و دلپذیری دارد. رودهای مهم گرمی عبارتند از: بالهارود، دره‌دو، داش‌دیبی، زینگیار، گرمی‌چای و برزندچای. قیز قلعه‌سی مربوط سه دوره صفوی، شاه‌تپه‌سی مربوط سه دوره قاجار و قلعه پیل‌سویی، قبرستان گسور، اجاق‌پرزند و اجاق آلازار، ازجمله جاذبه‌های گردشگری و آثار تاریخی «گرمی» است.

بيله‌سوار

این شهرستان مرزی را هم در فاصله ۱۷۱ کیلومتری اردبیل می‌بینیم که امور مربوط به گمرکات صادرکنندگان و واردکنندگان، در این شهر انجام می‌گیرد. از آثار دیدنی «بيله‌سوار»، می‌توان به قیز قلعه‌سی (قلعه دختر)، شهر کندوی زنبور (روستای بیتیقان) و چنار مشهور به پیرپایا در روستای چنار، اشاره کرد.

چنگلی ۳۸ هزار هکتاری، پارک خوجین، آب معدنی خلخال‌سویی، کاروانسرای شاه عباس و ده‌ها تپه و قلعه باستانی اشاره کرد.

گیوی

این منطقه زیبا، در ۸۳ کیلومتری اردبیل قرار دارد و در میان کوه‌های باغ‌رو و گیل‌داغ احاطه شده است. آب‌وهوای «گیوی»، معتدل کوهستانی است و سرشار از جنگل‌ها و باغ‌های میوه بسیار زیبا و دل‌انگیز است. آبگرم ایستی‌سو، حمام سنگی و باغ‌های میوه و شکارگاه‌های بکر، از مهم‌ترین جاذبه‌های طبیعی و تاریخی «گیوی» است.

گزارش

اردبیل به‌عنوان سرزمین سرشار از منابع طبیعی و تاریخی، با آثار شکوهمند و به‌یادماندنی و قدمت یک‌میلیون‌ساله از یک‌سو و بسا دارابودن آب‌وهوای متنوع، دلپذیر و چهارفصل، آب‌های معدنی گرم و سرد و دامنه کوه ساوالان، ژئوپارک‌های منحصربه‌فرد، آبشارها، تالاب‌ها، دریاچه‌های زیبا و جنگل و مراتع سرسبز ازسوی دیگر، منطقه شگفت‌انگیزی برای گردشگران خارجی و مکانی زیبا برای گردشگران داخلی پدید آورده است.

نیو

شهرستان سرسیز «نیو» در ۳۹ کیلومتری غرب اردبیل و بین کوه‌های سیلان و یوزقوش قرار دارد. از آب‌های معدنی و چشمه‌های آبگرم آن می‌توان به بوشلی، قینرجه، تفرجی بولاق‌لار و نوالار اشاره کرد.

از جاذبه‌های گردشگری و آثار تاریخی «نیو» هم می‌توان به سنگ‌نوشته اورارتویی، آتشکده باستانی، تپه‌ها و قبور باستانی، غارهای باستانی، استخر عباسلو، کاروانسرای سنگی شاه اسماعیل، مقبره شیخ عبدالله کورائیمی و «بونی‌یوغون» در روستای «کورعباسلو» اشاره کرد.

خلخال

این شهرستان که در ۱۱۲ کیلومتری شهر اردبیل قرار دارد، دارای مناطق بدیع و زیبایی کوهستانی است و طبیعت بکر و دست‌نخورده آن، جایگاه رفیع انسان‌های آرزومند بیلاقات مه‌آلود است. از جاذبه‌های گردشگری و آثار تاریخی «خلخال» می‌توان به شکارگاه‌های هشتجین، دره مشکول، آق‌داغ، موزه خلخال، پل پردیس مربوط به دوره ساسانی، چشمه ازناو و غار یخگان، پهنه

کوله‌پشتی

قدم در هزار دره نفس‌گیر «تنگوان»

اما صعود به آن همیشه خطراتی به‌همراه دارد.

در این‌جا جانوران و پستانداران مهمی از جمله کل و بز زندگی می‌کنند. این منطقه که از قدیم‌الایام مورد توجه شکارچیان بوده، امروزه به‌دلیل اهمیت زیست‌محیطی و تنوع جانوری، ازسوی سازمان حفاظت محیط زیست به‌عنوان منطقه شکار ممنوع چهل‌پا (نام دیگر تنگوان) معرفی شده است.

منطقه حفاظت‌شده چهل‌پا یکی از زیستگاه‌های مهم بز کوهی در استان خوزستان به‌شمار می‌آید. به‌دلیل صعب‌العبور بودن و عدم دسترسی شکارچیان، این گونه جانوری توانسته نسل خود را در این منطقه حفظ کند و با جمعیت مناسب در منطقه مشاهده می‌شود.

اهمیت تاریخی کوه «تنگوان»

قدمت کوه «تنگوان» به دوره هلوسن، حدود ۱۰ هزار سال پیش می‌رسد. علت نام‌گذاری این کوه به‌نام «تنگوان» را این‌گونه بیان کرده‌اند که تنگ وان، تنگه یا دروازه‌ای برای ورود به شهر وان یا آوان در حکومت ایلامی بوده است. یافته‌های باستان‌شناسان در طول چندسال اخیر بیانگر زندگی دیرینه آدمی در این کوه است و آثاری از دوره‌های میترایی و زرتشتی را در آن روایت کرده‌اند.

اگر قصد دارید از طبیعت «تنگوان» بازدید کنید، دز نظر داشته باشید آب‌وهوای این کوه گرم و به‌سبب نزدیکی به دریاچه سد دز مرطوب است و جزء ناحیه گرمسیری جنوب‌شرقی خوزستان محسوب می‌شود. بنابراین بهترین زمان برای بازدید از «تنگوان» (منطقه حفاظت‌شده چهل‌پا و دریاچه سد دز اندیشک) فصل زمستان و اوایل بهار است. اندیشک یکی از شهرهای استان خوزستان می‌باشد که دنیایی از جاذبه‌های گردشگری و دیدنی را درون خود جای داده است.

اگر قصد داشته باشید برای مسافرت خود اندیشک را انتخاب نمایید یا مکان‌های دیدنی بسیاری رویه‌رو خواهید شد.

این جاذبه‌ها هرکدام ویژگی‌های منحصربه‌فردی را دارا هستند که زیبایی خاصی را به اندیشک بخشیده‌اند. این شهر را در کنار ویرانه‌های شهر باستانی لور ساخته‌اند، شهری که در زمان خود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود. اندیشک به‌عنوان پل ارتباطی بین شهرهای کرمانشاه، ایلام، خوزستان و لرستان شناخته می‌شود.

چرا همه عاشق «طرز» می‌شوند؟

روستاگردی

در حقیقت، نام یک باغ است که در این روستا قرار دارد. در این تالار، ۱۴ سرو بزرگ و بااهت دیده می‌شود که شاهد و نمونه‌ای کوچک از یک بهشت است، آن هم در یک منطقه کویری. هرکدام از این سروها تا ۳۰۰۰ سال قدمت دارند. هرچقدر به این طول عمر فکر می‌کنیم، بیشتر متحیر می‌شویم؛ سروی که ۳۰۰۰ سال عمر کرده است، سروی تنومند و خوش آب و رنگ که تاکنون گردشگران بسیاری از آن دیدن کرده‌اند، سروی که همچنان استوار ریشه در خاک دارد. ۳۷ متر طول قامت این درخت است و آن‌گونه که نقل کرده‌اند، یک جفت دیگر آن، سال‌ها پیش خشک و ازبین رفته است. شهرت و قدمت این سروها، پای بسیاری از گردشگران داخلی و خارجی را به این روستای کویری باز کرده است.

کارشناسان درباره راز عمر این سروها، نظرات متعددی ارائه کرده‌اند، ولی بیشتر آنها علت اصلی آن را با نحوه کشت سروها مرتبط می‌دانند. اهالی روستای «طرز» درباره یکی از سروهای ۳۰۰۰ ساله که حالا خشک شده و اثری از آن باقی نمانده است، داستانی نقل می‌کنند که خواندنش خالی از لطف نیست.

اهالی می‌گویند چیزی حدود ۲۰۰ سال پیش شخصی به‌نام لطفعلی‌خان که در آن دوران دارای منصب دولتی و مأمور مالیات بوده است، به این روستا می‌آید. او پس از دیدن این سروهای بلند، دستور می‌دهد سر یکی از آنها را قطع کرده و بر بالای آن، برای

پنجره‌های کوچک دارند. هرچند که در بناهای جدید از مصالحی مانند سیمان و آجر هم استفاده شده است، اما باران که بر خانه‌های ساخته‌شده از خشت و گل و چوب می‌خورد، عطر خوشایند و بس مطبوعی در هوا پراکنده می‌شود. این روستا چیزی از زیبایی کم ندارد، از چشم‌اندازهای طبیعی مانند کوه و باغ و بوستان و رودخانه گرفته، تا بناها و آثار نسل‌های پیشین؛ آثاری که همه را باید رفت و به دقت دید. شما دوست دارید از کجا شروع کنید؟ این روستا، تالاری متفاوت‌تر از آن نوع تالارهای دیده و شنیده‌ایم. هویت این تالار، به درختان سرو آن وابسته است و

هنگامی که نام روستای «طرز» راور به میان می‌آید، بلادرنگ ذهن انسان بر فراز درختان تنومند و بلندقامت روستا روستا پر می‌کشد؛ سروهای «طرز» که امروز شهرت جهانی دارند، نماد اصلی این دیار تاریخی هستند. «طرز» در استان کرمان و شهرستان راور قرار دارد.

هر گوشه‌ای از این روستا، سروهای بسیاری سربه فلک کشیده‌اند، اما چند اصله از این درختان کهنسال، عمری چندهزار ساله دارند. عمر سروهای «طرز» به ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰ سال پیش بازمی‌گردد، روستایی که قدمت آن به عصر ساسانیان می‌رسد.

یکی از جاذبه‌های این روستا، خانه‌های آن است. بیشتر خانه‌ها سقف‌های گنبدی‌شکل با در و

پنجره‌های کوچک دارند. هرچند که در بناهای جدید از مصالحی مانند سیمان و آجر هم استفاده شده است، اما باران که بر خانه‌های ساخته‌شده از خشت و گل و چوب می‌خورد، عطر خوشایند و بس مطبوعی در هوا پراکنده می‌شود. این روستا چیزی از زیبایی کم ندارد، از چشم‌اندازهای طبیعی مانند کوه و باغ و بوستان و رودخانه گرفته، تا بناها و آثار نسل‌های پیشین؛ آثاری که همه را باید رفت و به دقت دید. شما دوست دارید از کجا شروع کنید؟ این روستا، تالاری متفاوت‌تر از آن نوع تالارهای دیده و شنیده‌ایم. هویت این تالار، به درختان سرو آن وابسته است و

«چای شیرینی»؛ سوغات ۱۵۰ ساله مراغه

بهار و تابستان مصرف می‌شود. به‌ویژه در سفرها، مردم شیرینی می‌دهند از این شیرینی استفاده کنند. برخی منابع می‌گویند این شیرینی ممکن است از طریق مهاجران آذربایجانی وارد ایران شده باشد، اما مراغه اصلی‌ترین مرکز تولید آن است. همچنین گفته می‌شود در قزوین و همدان نیز نسخه‌های مشابهی از این شیرینی تولید می‌شود اما به‌صورت منطقه‌ای به‌نام آذربایجان شرقی در فهرست میراث ناملموس کشور ثبت شده است. همان‌طور که گفتیم، مراحل تولید شامل جوشاندن شکر با آب و افزودن طعم‌دهنده‌هاست. پس از آن، مخلوط به سینی‌های بزرگ منتقل می‌شود تا سرد و سفت شود. سپس به قطعات کوچک برش داده می‌شود و با دستگادهای مخصوص به شکل نهایی درمی‌آید. این شیرینی در گذشته، طعم ساده‌ای داشت اما امروزه طعم‌های متنوعی مثل دارچینی، زعفرانی، هل، گل سرخ و حتی طعم‌های میوه‌ای به آن اضافه شده است. این هنر سنتی، بخشی از فرهنگ مراغه است و امیدواریم همچنان به‌عنوان یک سوغات ارزشمند زنده بماند. به همین منظور شیوه تهیه «چای شیرینی» (شیرینی‌چای) مراغه در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲ به شماره ۲۹۴۵ به ثبت رسیده است.

«چای شیرینی» یکی از سوغاتی‌های اصیل شهر مراغه با قدمتی بیش از ۱۵۰ سال است که همچنان به‌عنوان یکی از نمادهای فرهنگی این منطقه شناخته می‌شود. این شیرینی کوچک و خوش طعم که به‌جای قند، با چای مصرف می‌شود، از هنر استادکاران مراغه‌ای به یادگار مانده است و امروزه در کارگاه‌های این شهر با طعم‌های متنوع تولید می‌شود. «چای شیرینی» از شکر و آب تهیه می‌شود و در چند مرحله به این شکل درمی‌آید. ابتدا شکر را در آب می‌جوشانند و طعم‌دهنده‌هایی مانند هل، دارچین، زعفران یا حتی طعم‌های میوه‌ای به آن اضافه می‌کنند. سپس این مخلوط را روی سینی‌های بزرگ می‌ریزند و پس از سفت‌شدن، به قطعات کوچکی برش می‌دهند. این شیرینی به اندازه قند تهیه می‌شود و به‌جای قند با چای مصرف می‌شود. درحال حاضر بیش از ۷۰ کارگاه تولیدی کوچک و بزرگ در مراغه، مشغول به تهیه «چای شیرینی» هستند. در هر کارگاه معمولاً دو نفر مشغول کار هستند؛ یک استادکار و یک شاگرد. این حرفه همچنان به‌صورت استاد-شاگردی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. «چای شیرینی» بیشتر در ایام نوروز و فصل‌های

گردشگری خوراک